

ВИТЯГ З ПОЛІТИКИ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»

(затверджено протоколом Наглядової Ради АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» від 26.05.2020 № б/н)

Політика про організацію системи внутрішнього контролю в АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» (далі – Політика) визначає основні принципи організації системи внутрішнього контролю в АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО» (далі – Банк) з метою забезпечення ефективності функціонування системи внутрішнього контролю для досягнення Банком цілей, уключаючи виконання запланованих показників його діяльності, забезпечення ефективності та результативності здійснення Банком операцій, збереження його активів, захисту інтересів вкладників, кредиторів та акціонера.

Політика встановлює обов'язкові мінімальні вимоги щодо організації внутрішнього контролю в Банку. Впровадження та функціонування системи внутрішнього контролю (далі – СВК) забезпечує зниження ризиків, збитків Банку, пов'язаних з неефективністю або помилковими налаштуваннями внутрішніх процесів, діями персоналу та системами Банку або в результаті зовнішніх подій, та має сприяти досягненню стратегічних і бізнес-цілей Банку, відповідності діяльності Банку законодавству України.

Система внутрішнього контролю забезпечує досягнення визначених цілей при здійсненні Банком своєї діяльності та за потреби цілей нижчого рівня (підцілі) цієї системи, які мають бути деталізованими, вимірюваними, досяжними, доречними, мати визначений термін досягнення та бути доведеними до відповідних працівників Банку.

Банк визначає наступні цілі:

- операційні цілі – захист від потенційних помилок, порушень, втрат, збитків у діяльності Банку;
- ефективність управління ризиками;
- інформаційні цілі – забезпечують адекватність, усебічність, повноту, надійність, доступність, своєчасність подання інформації відповідним підрозділам Банку (внутрішнім користувачам) для прийняття відповідних рішень, у тому числі подання фінансової, статистичної, управлінської, податкової, іншої звітності та інформації контролюючим і наглядовим органам;
- повноту, своєчасність та достовірність відображення в бухгалтерському обліку операцій Банку;
- комплаєнс цілі;
- ефективність управління персоналом;
- запобігання участі Банку у проведенні фінансових операцій, пов'язаних з легалізацією кримінальних доходів/фінансуванню тероризму.

Основні напрями здійснення внутрішнього контролю в Банку включають:

- контроль за досягненням цілей діяльності Банку, уключаючи цілі, визначені в стратегії та бізнес-плані Банку;
- контроль за забезпеченням ефективності фінансової та господарської діяльності Банку в разі здійснення банківських та інших операцій;
- контроль за ефективністю управління активами і пасивами;
- контроль за ефективністю управління проблемною заборгованістю;
- контроль за збереженням активів Банку;
- контроль за ефективністю системи управління ризиками;
- контроль за дотриманням вимог законодавства України, нормативно-правових актів Національного банку, внутрішньобанківських документів, стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Банк
- контроль за достовірністю, повнотою, об'єктивністю і своєчасністю ведення бухгалтерського обліку, складанням та оприлюдненням фінансової та іншої звітності для зовнішніх і внутрішніх користувачів;

– управління інформаційними потоками, уключаючи отримання і передавання інформації, забезпечення функціонування системи управління інформаційною безпекою.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА БАНКУ ТА РОЗПОДІЛ ОБОВ'ЯЗКІВ МІЖ СУБ'ЕКТАМИ СВК

Система внутрішнього контролю в Банку включає в себе не лише діяльність підрозділів, що виконують контрольні функції, а реалізується на всіх організаційних рівнях, при застосуванні *трьох ліній захисту*.

Система внутрішнього контролю складається з таких компонентів, кожен з яких є цілісною частиною єдиної системи внутрішнього контролю:

– контрольне середовище (або середовище контролю) – усвідомлення та розуміння керівників та кожного працівника Банку своєї ролі в забезпеченні ефективної системи внутрішнього контролю, бажання реагувати на результати контролю та використовувати їх для підвищення ефективності як самої системи контролю, так і ефективності діяльності Банку в цілому, його структурних підрозділів. Створення умов для належного функціонування контрольного середовища є необхідною та головною умовою належного функціонування інших елементів та дієвості всієї системи внутрішнього контролю;

– контрольна діяльність – система методичних прийомів та практичних дій щодо їхньої реалізації, спрямована на отримання достовірних даних, які можна використовувати для оцінювання результатів діяльності Банку та прийняття ефективних управлінських рішень;

– управління ризиками, притаманними діяльності Банку, уключаючи комплаєнс-ризиками, – ідентифікація й оцінювання суттєвості та рівня ризиків, притаманних діяльності Банку, а також чинників, які на них впливають, формування заходів управління ризиками;

– контроль за інформаційними потоками та комунікаціями Банку – реєстрація інформації та її передавання засобами комунікації працівникам Банку на всіх організаційних рівнях, з метою реалізації ними функцій внутрішнього контролю та прийняття управлінських рішень, забезпечення контролю отримання/передавання інформації з метою забезпечення її збереження та конфіденційності;

– моніторинг ефективності СВК Банку – процес, спрямований на оцінювання дієвості системи внутрішнього контролю та ефективності прийнятих за його результатами управлінських рішень.

Об'єктами внутрішнього контролю є витрати, доходи, процеси та результати діяльності як Банку загалом, так і в розрізі за напрямками діяльності, розподілом повноважень та відповідальності, структурними підрозділами, видами, а також організаційна структура управління і функції та методи управління.

Предметом внутрішнього контролю є необхідна для прийняття управлінських рішень інформація.

Суб'єктами контролю є:

- Наглядова Рада Банку та її комітети;
- Правління Банку та його комітети;
- Перша лінія захисту: – Бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки;
- Друга лінія захисту – Директор з ризиків, управління ризик-менеджменту; – Управління комплаєнс;
- Третя лінія захисту – Управління внутрішнього аудиту.

При побудові системи внутрішнього контролю та здійсненні ефективної діяльності Банк застосовує наступні методи внутрішнього контролю – перевірка, дослідження, ревізія, обстеження, моніторинг, фінансова експертиза, внутрішній аудит, службове розслідування.

Для побудови ефективної системи внутрішнього контролю Банк упроваджує процедури контролю:

– *організаційно* шляхом:

- розподілу в межах організаційної структури Банку повноважень, обов'язків та відповідальності щодо здійснення внутрішнього контролю між підрозділами, керівниками та працівниками Банку та закріплення контрольних функцій у внутрішніх документах Банку;

- упровадження необхідних контрольних процедур, обмежень, що забезпечують ефективне функціонування системи внутрішнього контролю;
- проведення регулярного оцінювання ризиків Банку та заходів з контролю Банку;
- забезпечення інформаційної безпеки та організації належного обміну інформацією;
- проведення моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю, уключаючи оцінку її ефективності шляхом проведення перевірок підрозділом внутрішнього аудиту;
 - *методологічно* шляхом опису системи внутрішнього контролю у внутрішньобанківських документах, уключаючи періодичність та строки виконання заходів з контролю, відповідальних працівників, на яких покладається контроль;
 - *технологічно* шляхом автоматизації процедур контролю в інформаційних системах Банку з урахуванням судження Банку щодо економічної доцільності автоматизації таких процедур.

Система внутрішнього контролю у відповідності до організаційної структури Банку функціонує на всіх рівнях. Загальні зобов'язання суб'єктів контролю в межах організаційної структури Банку та компетенцій визначаються внутрішніми нормативними документами Банку, які забезпечують повноту, відповідність, функціональність та надійність системи внутрішнього контролю.

Враховуючи модель управління Банком:

- Наглядова Рада виконує функцію стратегічного нагляду;
- Правління Банку відповідає виключно за функцію управління, тобто за управлінські обов'язки щодо реалізації загальних, програмних та стратегічних керівних принципів, затверджених Наглядовою Радою Банку;
- Наглядова Рада відповідальність за діяльність підрозділів другої та третьої лінії захисту та прийнятих рішень комітетами, створеними Наглядовою Радою.

Наглядова Рада та Правління Банку забезпечують створення та належне функціонування контрольного середовища, як компонента системи внутрішнього контролю.

Наглядова Рада Банку забезпечує функціонування СВК Банку та контроль її ефективності.

Правління Банку забезпечує виконання рішень Наглядової Ради щодо забезпечення організації та функціонування системи внутрішнього контролю з питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю Банку.

Колегіальні органи Банку (Комітети Правління) забезпечують колегіальне прийняття зважених рішень, управління і побудову системи контролів в сфері їх діяльності та діють відповідно до внутрішніх положень про такі колегіальні органи.

Перша лінія захисту. Бізнес підрозділи та підрозділи підтримки – здійснюють проведення та оформлення операцій з дотриманням вимог законодавства України, нормативних актів Національного банку України та внутрішніх нормативних документів Банку за відповідними напрямками діяльності, здійснюють контроль за відображенням інформації та операцій в системах автоматизації Банку згідно регламентації роботи у відповідних системах, здійснюють оцінку та ефективність встановлених контролів з метою недопущення порушень та помилок при операціях, що здійснюються, несуть безпосередню відповідальність за виконання заходів щодо виправлення недоліків внутрішнього контролю.

Друга лінія захисту Підрозділи другої лінії захисту визначають пріоритетні сфери ризику, на які слід звернути увагу в першу чергу. Вони також здійснюють моніторинг та оцінку контрольного середовища в межах їх відповідальності, повідомляючи про необхідність внесення змін до системи контролю підрозділів першої лінії захисту, інформують Правління та Наглядову Раду Банку про наявні недоліки СВК та надають рекомендації щодо їх усунення.

Третя лінія захисту. Підрозділ внутрішнього аудиту – здійснює незалежну оцінку ефективності діяльності першої та другої ліній захисту та загальну оцінку ефективності системи внутрішнього

контролю з урахуванням вимог, установлених Положенням про організацію внутрішнього аудиту в банках України, затвердженим Постановою Національного банку України № 311.

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ КОМПОНЕНТИ СВК

Згідно з визначеними компонентами системи внутрішнього контролю Банк в кожному компоненті виділяє основні елементи для визначення конкретного засобу контролю та відповідальних підрозділів/працівників/осіб.

Контрольне середовище є компонентом СВК, яке формується під впливом як зовнішніх так і внутрішніх факторів. Цей компонент забезпечує підґрунтя для функціонування всіх компонентів СВК у взаємо інтегрований спосіб.

Основними чинниками контрольного середовища є – організаційна структура Банку, розподіл функцій управління, відповідальності та контролю; підвищення культури контролю, управлінський контроль; практика управління персоналом, моніторинг та адміністративний контроль персоналу, кадрова політика та її реалізація; порядок підготовки звітності для зовнішніх користувачів; порядок ведення управлінського обліку і підготовки звітності для внутрішніх користувачів; відповідність діяльності Банку чинному законодавству (комплаєнс); зовнішні чинники впливу, діяльність внутрішнього аудиту тощо.

Банк використовує комбінацію поточних контролів, які вбудовані у щоденні процеси та операції Банку, а також періодичних контролів, які здійснюються уповноваженими підрозділами періодично. СВК Банку забезпечує послідовне поєднання попереднього, поточного і подальшого контролів з метою підвищення дієвості та ефективності контролю.

Контрольна діяльність є інструментом реалізації принципів контролю і складається з наступних елементів:

- документування та організація в Банку документообігу;
- санкціонування операцій та дій;
- підтвердження операцій, платіжні інструкції, облікові процедури;
- розподіл обов'язків та відповідальності, врегулювання конфлікту інтересів;
- ліміти (інші обмеження), повноваження колегіальних органів та відповідальних осіб Банку;
- адекватність аналітичних процедур;
- захист активів Банку, інформаційна безпека.

Процес управління ризиками в системі внутрішнього контролю функціонально спрямований на виявлення в цій системі недоліків, порушень, які призвели або потенційно можуть призвести до збитків Банку, визначення шляхів (напрямок) її вдосконалення та підвищення ефективності.

Управління ризиками є одним з компонентів системи внутрішнього контролю, по відношенню до якого застосовуються механізми контрольної діяльності.

Для підтримки компонентів системи внутрішнього контролю здійснюється контроль за інформаційними потоками та комунікаціями, при цьому особлива увага приділяється забезпеченню вимог до інформації, що використовується в діяльності Банку.

Підрозділи та працівники Банку, які виконують функції з внутрішнього попереднього, поточного, подальшого контролю, за результатами контролів та при виявленні значних порушень направляють дані про події операційного та комплаєнс-ризиків до відповідального працівника для внесення їх у відповідні бази подій.

Звітність по попередньому та поточному контролю базується на описах ризиків та заходах контролю, що створюються в процесі ідентифікації та оцінки ризиків.

Відповідальність за організацію надання щоквартальної управлінської звітності Наглядовій Раді Банку за результатами функціонування системи внутрішнього контролю покладається на підрозділи другої лінії захисту.

Банк запроваджує ефективний обмін інформацією за різними напрямками, а саме:

Вертикально (знизу – вгору) – надається інформація Наглядовій Раді та Правлінню Банку для усвідомлення ризиків, на які наражається Банк, своєчасного реагування, організації та контролю роботи Банку. Такий принцип реалізовано через подання регулярної управлінської інформації з питань внутрішнього контролю, комплаєнс керівництву Банку (Наглядовій Раді Банку, Правлінню Банку, комітетам) управлінням комплаєнс.

Вертикально (згори – вниз) – інформація про організацію внутрішнього контролю доводиться до відома всіх управлінських/організаційних рівнів та інших працівників, яких залучено до процесів внутрішнього контролю, управління інформаційною безпекою та обміном інформацією.

Горизонтально - інформація, якою володіє один структурний підрозділ Банку, повинна бути доступною для інших структурних підрозділів, яким вона необхідна для виконання своїх функцій в повному об'ємі. Такий принцип реалізується через механізм розробки та впровадження внутрішніх нормативних документів (політик, положень, технологічних карт/регламентів, тощо), рішень колегіальних органів (Наглядової Ради, Правління Банку, їх комітетів) де передбачається порядок надання та отримання потоків інформації, необхідної для вжиття заходів для організації системи внутрішнього контролю/проведення контрольних процедур.

Банк здійснює моніторинг ефективності системи внутрішнього контролю з метою:

- оцінки якості системи внутрішнього контролю;
- визначення здатності системи внутрішнього контролю забезпечити досягнення цілей діяльності Банку, уключаючи визначення ймовірності виникнення та оцінку суттєвості потенційно можливих недоліків системи внутрішнього контролю, що можуть спричинити негативний вплив на досягнення цілей Банку;
- розроблення заходів, спрямованих на мінімізацію негативного впливу з метою вдосконалення системи внутрішнього контролю Банку.

Наглядова Рада Банку несе відповідальність за ефективність системи внутрішнього контролю та забезпечує регулярний контроль за ефективністю системи внутрішнього контролю Банку на підставі отриманої звітності за результатами роботи Правління Банку, звітів суб'єктів системи внутрішнього контролю другої та третьої лінії захисту та іншої наявної інформації.

Правління Банку несе відповідальність за запровадження в Банку ефективної системи внутрішнього контролю, забезпечення моніторингу процедур з контролю, розроблення заходів щодо оперативного усунення виявлених недоліків у функціонуванні системи внутрішнього контролю.

При всебічній підтримці підрозділів другої та третьої ліній захисту, Правління забезпечує моніторинг стану/ефективності системи внутрішнього контролю в Банку, забезпечує підготовку та надання Наглядовій Раді пропозицій/рекомендацій щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю (у разі необхідності) та забезпечує контроль їх виконання, звітує про результати контролю за виконанням заходів, спрямованих на підвищення ефективності системи внутрішнього контролю Банку.

Підрозділи першої лінії захисту в межах своїх повноважень здійснюють заходи моніторингу з метою оперативного виявлення та усунення недоліків системи внутрішнього контролю, несуть безпосередню відповідальність за виявлення недоліків системи внутрішнього контролю та виконання заходів щодо їх усунення.

Участь у моніторингу системи внутрішнього контролю відповідно до функціональних обов'язків приймають всі підрозділи Банку, які проводять банківські операції, здійснюють облік, забезпечують технологічну, фінансову підтримку процесів тощо.

Періодичність моніторингу різних видів операцій Банку визначається виходячи з пов'язаних з ними ризиків, періодичності і характеру змін, що відбуваються в умовах діяльності Банку.

Звіти, які доводяться до відповідних комітетів Правління; Правління Банку; Наглядової Ради Банку обов'язково містять інформацію про:

- виявлені недоліки системи внутрішнього контролю, аналіз їх причин виникнення, ймовірні наслідки, до яких можуть призвести ці недоліки;
- рекомендації/пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування системи внутрішнього контролю;
- механізм контролю за станом виконання затверджених рекомендацій/пропозицій.